

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 2303	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering Fortrolig
Kommer fra ..arkiv Sulitjelma Bergverk A/S	Ekstern rapport nr "503100006"	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Stortingsproposisjon nr.1 tillegg nr.5 for budsjett-terminen 1986.				
Forfatter Industridepartementet		Dato 1986	Bedrift Sulitjelma Gruber A/S	
Kommune	Fylke	Bergdistrikt	1: 50 000 kartblad	1: 250 000 kartblad
Fagområde	Dokument type	Forekomster		
Råstofftype	Erneord			
Sammendrag Om den videre drift av gruvene i Sulitjelma m.v. Stortingsproposisjon.				

• 503.100.006

Olav ✓
Rune ✓
Rolf-Peter

Industridepartementet

ST.PRP. NR. 1. TILLEGG NR. 5

(1985-86)

For budsjetterminen 1986

Om den videre drift av gruvene i Sulitjelma m.v.

INNHold

Side:

1.	Innledning	1
2.	Sulitjelma Bergverk A/S	2
2.1.	Malmreserver og prospektering	2
2.1.1	Malmreserver	2
2.1.2	Prospektering	3
2.2.	Investeringer	5
2.3.	Drifts- og markedsforhold	6
2.3.1	Drift	6
2.3.2	Markedsforhold	9
2.4.	Bergverkskonsesjon og avtale med staten	10
2.5.	Selskapets planer	13
3.	Sulitjelma Smeltehytte A/S	18
4.	Overdragelse av boliger fra A/S Sulitjelma Gruber til de ansatte	19
5.	Kraftforsyning	20
6.	Omstillingstiltak i Fauske kommune	21
7.	Departementets merknader	23
7.1.	Bakgrunn	23
7.2.	Prospektering	23
7.3.	Investeringer	24
7.4.	Drift	25
7.5.	Bergverkskonsesjon og avtale med staten	25
7.6.	Selskapets planer	26
7.7.	Bevilgningsbehov	27

Industridepartementet

ST.PRP. NR. 1. TILLEGG NR. 5

(1985-86)

For budsjetterminen 1986

Om den videre drift av gruvene i Sulitjelma m.v.

Tilråding fra Industridepartementet av 6. desember 1985
godkjent i statsråd samme dag.

1. INNLEDNING

I St.prp. nr. 97 for 1982-83 redegjorde Industridepartementet bl.a. for Sulitjelma Bergverks planer for gruvedriften. Det ble også tatt opp en del andre områder som har betydning for den videre virksomheten i Sulitjelma. Ved sakens behandling i Stortinget 7. juni 1983 ble det bevilget 20 mill. kroner i aksjekapital, 15. mill. kroner i lån og 13. mill. kroner i tilskudd til selskapet.

Saken ble fulgt opp i St. prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 for 1983-84. Det ble da fremmet forslag om 13 mill. kroner i tilskudd til selskapet utover det foreløpige tilskudd på 10 mill. kroner som ble bevilget ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 1984. Tilleggs-bevilgningen ble gitt ved Stortingets behandling av saken 8. mai 1984.

På statsbudsjettet for 1985 er det blitt bevilget ytterligere 15 mill. kroner i tilskudd til selskapet. De samlede bevilgninger fra selskapets etablering er derved kommet opp i vel 86 mill. kroner fordelt med 20,050 mill. kroner i aksjekapital, 15. mill. kroner i lån og 51 mill. kroner i tilskudd.

I nærværende proposisjon gis det nye oversikter over selskapets virksomhet samt planer som selskapet har utarbeidet for den fremtidige gruvedrift. Man tar også med andre områder som har vært behandlet i tidligere proposisjoner. Dette er basert på bidrag fra andre departementer, og man viser her til kapitlene 3-6 i proposisjonen.

Det fremlagte materiale viser at man må regne med fortsatt underskuddsdrift ved Sulitjelma Bergverk A/S. Med hensyn til valg av fremtidig driftsalternativ er det ulike syn innen selskapets styre. Styret foreslår at man viderefører driften i Giken gruve, gjenåpner Hankabakken og nedlegger Mons Petter gruve. Styrets flertall vil at man også skal stanse driften i Sagmo gruve mens mindretallet vil at produksjonen skal videreføres også der. Styret foreslår at den regionale prospektering videreføres. Industridepartementet baserer seg på styreflertallets innstilling om fremtidig produksjon av malm i Giken og Hankabakken gruver og fremmer i samsvar med dette forslag om en tilskuddsbevilgning til selskapet på 33,6 mill. kroner for 1986.

Departementet har under behandling av saken mottatt flere henvendelser om den videre gruvedrift i Sulitjelma. Sulitjelma Gruvearbeiderforening hadde saken oppe på sitt årsmøte 24. februar 1985 og fattet et vedtak hvor det blant annet heter:

"Sulitjelma Gruvearbeiderforening støtter opp om og krever videre drift i Sulitjelma på det forslag som innebærer produksjon og bemanning

på minimum dagens nivå. Dette tilsier at allerede kjente gruveområder settes i drift i takt med at andre går tomme.

Dette vil gi grunnlag for fortsatt full drift av Smeltehytta.""

Fauske formannsskap har i møte 7. mars 1985 avgitt en uttalelse overfor styret i Sulitjelma Bergverk A/S angående driftsalternativene for gruvene i Sulitjelma fra og med 1986 og uttaler blant annet:

"På bakgrunn av forannevnte momenter vil vi anmode styret i Sulitjelma Bergverk A/S om å fatte et vedtak som sikrer fortsatt drift av gruvene på dagens nivå inntil andre mulige alternative arbeidsplasser er opprettet.

Dette er blitt understreket i møte med departementet. Som uttrykte vedlegg til proposisjonen følger kopier av følgende brev fra Sulitjelma Bergverk A/S:

"Brev av 30.1.1985 om gruvedriften i Sulitjelma.

Brev av 15.3.85 om gruvedriften i Sulitjelma, styrets vedtak av 11.3.85.

Brev av 27.3.85 om gruvedriften i Sulitjelma, de budsjettmessige konsekvenser av de ulike framlegg til fremtidig drift.

Brev av 9.10.85 om den videre drift av gruvene i Sulitjelma..""

2. SULITJELMA BERGVERK A/S

2.1. Malmreserver og prospektering

2.1.1 Malmreserver

De produserbare malmreserver danner grunnlaget for den videre gruvedrift, og det blir fortløpende foretatt justeringer av reservenes størrelse blant annet som følge av selskapets undersøkelse av forekomstene og uttak av malm ved drift. Produksjonsreservene blir til en hver tid beregnet ut fra dagens forutsetninger for malmtap, tilblending, driftskostnader og produktpriser. Ved stigning i produktpriser og/eller mindre krav til det økonomiske driftsresultat, vil produksjonsreserven øke.

Sulitjelma Bergverk A/S har med brev av 30. januar 1985 gitt en oversikt over de produserbare malmreserver ved utgangen av 1984, og oversikten gjengis i følgende tabell. Til sammenlikning gjengis reservene pr. 31. desember 1983 i parentes. Alle tall er gitt i 1 000 tonn:

Gruve	A-malm		B-malm		C-malm		Totalt	
Mons Petter	142	(259)			31	(0)	173	(259)
Sagmo	157	(365)	0	(45)			157	(410)
Giken 2	1 039	(1 133)	706	(706)	1 667	(1 667)	3 412	(3 506)
Charlotta 2	158	(74)					158	(74)
Hankabakken	447	(0)					447	(0)
Sum	1 943	(1 831)	706	(751)	1 698	(1 667)	4 347	(4 249)

Når det gjelder fordelingen på de ulike kategorier gis følgende definisjoner:

A-malm: Tilrettelagt malm som det kan produseres på. Usikkerhet +/- 10 pst.

B-malm: Kjent malm som det krever nye investeringer å klargjøre for drift. Usikkerhet +/- 20 pst.

C-malm: Malm sannsynlig gjort ved geologiske indikasjoner og spredte diamantborehull. Usikkerhet +/- 40 pst.

Selskapet har i løpet av 1984 produsert 428 000 tonn malm. Hankabakken gruveområde er blitt revurdert med hensyn til malmreserver. Dette har resultert i at selskapet ved utgangen av 1984 har ført opp 447 000 tonn produserbar A-malm i dette gruveområdet. For øvrig er det små forandringer i de produserbare malmreserver fra 31. desember 1983 til 31. desember 1984.

2.1.2 Prospektering

Selskapet har siden oppstart 7. juli 1983 brukt betydelige beløp på prospektering i Sulitjelmaområdet. Det ble bevilget 6 mill. kroner i 1983 og 6,3 mill. kroner i 1984, hvilket er utbetalt og brukt. Selskapets prospekteringsavdeling besto ved årsskriftet 1984/85 av 19 operatører og 4 funksjonærer. Gjennom medvirkning av engasjerte konsulenter var det på det meste 50 personer som deltok i 1984-sesongens feltarbeid. Avdelingen utførte all boraktivitet med egne maskiner. Totalt ble det i 1984 boret og borsjet ca. 12100 meter fordelt på 7 prosjekter slik det framgår av følgende tabell:

Prosjekt		Antall bormeter
102	Kartlegging av Mons Petter	3 266,90
103	Kartlegging av Sagmo	2 116,95
131	Kartlegging av dypmalmene fra Mons Petter stoll	2 603,15
132	Kartlegging av Charlotta malmnivå fra -233 meter	701,45
133	Dypmalmprospektering i sydgruvefeltet	1 919,90
134	Oppfølging av helikoptermålingene fra 1983	468,25
144	Kong Oscar malmfelt	1 032,50
		12 109,10

I sine merknader har selskapet opplyst at det i sin virksomhet har fulgt opp de arbeidene som A/S Sulitjelma Gruber påbegynte, og det er startet flere nye prosjekter. Deriblant en undersøkelsesstoll under Mons Petter Gruve for å kunne bore på Mons Petter-sonen, samt alle de underliggende malmhorisontene. Dette arbeidet fortsetter i 1985 og bør etter selskapets mening også fortsette i 1986 og 1987. Boring på Mons Petter-sonen har avdekket en mulig fortsettelse av forekomsten mot nord. Boringen fra Mons Peter-stollen mot dypet har gitt en skjæring i Giken nivå. Boringen i Sagmo har ikke avdekket ny malm. Arbeidet med Sagmo har fortsatt i 1985.

For 1985 er det av de bevilgede beløp øremerket 6,5 mill. kroner til regional prospektering. Det er fra selskapets side stort sett lagt opp til samme boreaktivitet som i 1984 med vekt på kartlegging av dypmalmene fra Mons Petter stoll.

Innenfor rammen på 6,5 mill. kroner til prospektering har selskapet følgende prioritering:

1. Oppboring av Giken under nivå -396
2. Boring Mons Petter stoll mot Mons Petter-sonen og dypmalmen
3. Oppfølging av helikoptermålingene
4. Boring i Hankabakken
5. Oppfølging, boring Sagmo - Furuhaugen
6. Scheelit i sydgruvefeltet
7. Kong Oscar malmfelt

I tillegg er det budsjettet 2,0 mill. kroner til nærprospektering over gruvenes driftsbudsjett.

Selskapets styre har fulgt opp prospekteringsaktiviteten nøye, og har i styremøte den 4.1. 1985 uttalt:

"Det ble presisert fra styret at ressursene må settes inn mot nære prosjekter som kan føre

til tilleggsmalm for nåværende drift. Til dette er det i driftsbudsjettet avsatt 2,0 mill. kroner.

En eventuell omprioritering av Statsstøtten på 6,5 mill. kroner fra regional til lokal prospektering kan bli aktuell."

Det er så langt ikke funnet nye forekomster som kan bli gjenstand for drift.

2.2. Investeringer

Det fremgår av St.prp. nr. 97 for 1982-83 at A/S Sulitjelma Gruber før hjemfall hadde utført en del investeringsarbeider for å klargjøre malmreservene mellom nivå - 309 meter og - 396 meter i Giken gruve for å øke driftsgrunnlaget. Pr. hjemfallstidspunktet, 6. juli 1983, regnet selskapet med at de gjenstående investeringsarbeider kunne anslås til 7 mill. kroner.

Ferdigstillelsen av dette anlegget var en av de oppgavene som Sulitjelma Bergverk A/S påtok seg ved hjemfall, og det ble ved Stortingets vedtak av 7. juni 1983 Øremerket 7 mill. kroner i tilskudd til dette formål. I samsvar med forslag i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 for 1983-84 ble det ved Stortingets vedtak av 8. mai 1984 bevilget ytterligere 2,2 mill. kroner i tilskudd for å fullføre disse investeringene.

Selskapet har i forbindelse med ferdigstillelsen drøftet flere alternativer for malmtransport fra - 396 meter til - 352 meter. Opprinnelig satset man på båndtransport, men man har senere valgt truck-transport da dette viste seg å bli det rimeligste alternativ samt det alternativ som raskest kunne gjennomføres.

Selskapet har med brev av 30. januar 1985 kommet tilbake til denne ferdigstillelsen. Kopi av brevet følger som utrykt vedlegg. Det opplyses der at anlegget var produksjonsklart ved årsskiftet, og at de gjenstående arbeider var til liten hinder for produksjonen fra området. Det opplyses at av de bevilgede midler på 9,2 mill. kroner er brukt ca. 5,5 mill. kroner frem til utgangen av 1984. De gjenstående investeringsposter er senere beregnet til ca. 4,4 mill. kroner slik at de samlede investeringer til ferdigstillelsen kommer opp i ca. 9,9 mill. kroner. Overskridelsen vil selskapet dekke av egne midler.

Med de nevnte investeringer vil selskapet ha ferdigstillet anlegget ned til - 396 meter i Giken og lagt et grunnlag for produksjon i denne graven de nærmeste år. Når det gjelder den videre drift i Giken har styret uttalt følgende:

"Under forutsetning av videre drift i Sulitjelma etter 1987/88 anbefaler styret i Sulitjelma Bergverk A/S overfor Industridepartementet

at malmen under nivå - 396 og - 425 oppføres og tilrettelegges for produksjon.

Dette vil gi mulighet for drift frem til 1991/92 i Giken gruve. Det er meget viktig at disse arbeidene starter i 1985 for å holde kontinuitet i produksjonen."

Styret har fulgt dette opp i sitt vedtak av 11. mars 1985. Styret har også foreslått at det foretas investeringer i Hankabakken, og selskapet har bedt om en klarering av dette allerede i 1985.

Industridepartementet har orientert Energi- og industrikommiteen om styrets vedtak i brev av 25. april 1985. Angående investeringene uttaler departementet følgende i nevnte brev:

"For å tilrettelegge produksjonen i 1986 har selskapet nå behov for samtykke til å produsere under - 396 meter i Giken gruve. Videre trengs det samtykke til gjenåpning av Hankabakken for å forberede produksjonsstart sommeren 1986. Dette vil pådra selskapet små utgifter i 1985 som selskapet regner med å dekke uten tilleggsbevilgninger.

På bakgrunn av det sene tidspunkt saken kom opp på og hensynet til en forsvarlig behandling, er departementet innstilt på å gi samtykke til at selskapet kan produsere også under - 396 meter i Giken og at arbeidet med å gjenåpne Hankabakken gruver kan starte opp slik styret har foreslått uten at saken har vært forelagt Stortinget. Man vil imidlertid presisere at dette ikke må begrense mulighetene for å ta opp gruvedriften til ny vurdering i et fremlegg for Stortinget til høsten. Spørsmålet om videreføring av driften i Sagmo gruve skulle det ikke være nødvendig å ta standpunkt til nå.

Med dette opplegget vil en utsettelse med stortingsbehandling av saken til høsten etter departementets vurdering ikke skape problemer for selskapets driftsopplegg."

Selskapet er orientert om dette.

Selskapet opplyser at det i løpet av høsten 1985 vil starte opp med oppfaringsarbeidene under nivå -396, som vedtatt i styremøte av 11.3. 1985.

Arbeider med å gjenåpne Hankabakken gruve startet opp i juli 1985. Dette er i vesentlig grad oppryddingsarbeider. Arbeidene vil fortsette utover høsten 1985.

2.3. Drifts- og markedsforhold

2.3.1. Drift

Sulitjelma Bergverk A/S har en aksjekapital på 20 050 000 kroner, og alle aksjer eies av staten.

Selskapet hadde pr. 31 desember 1984 352 ansatte hvorav 294 operatører og 58 funksjonærer.

Selskapet har videreført bergverksdriften etter at gruvene i Sulitjelma hjemfaldt til staten 6. juli 1983. Normal drift startet først 4. august 1983.

Malmproduksjonen har vært følgende:

1983	161 755 tonn
1984	428 001 tonn
Første halvår 1985	226 229 tonn

Dette ga produksjon av følgende produkter i tonn:

	1983	1984	Første halvår 1985
Kobberkonsentrat	8 275	23 031	12 072
Sinkkonsentrat	473	1 256	552
Svovelkis	39 662	102 351	60 629

Selskapets hovedprodukt er kobberkonsentrat som videreføres til blister-kobber ved leieforedling ved Sulitjelma Smeltehytte A/S. Salg av blisterekobber utgjør rundt 80 pst av selskapets salgsinntekter. Salget har vært følgende:

	Tonn blister	Tonn betalt kobber	Verdi mill.kr	Oppnådd blister kroner/kg	Oppnådd betalt kobber kroner/kg
1983	2 464	2 423	24,1	9,78	9,95
1984	6 497	6 397	68,5	10,60	10,76
Første halvår 1985	3 876	3 827	47,6	12,28	12,44

Sulitjelma Bergverk A/S har drevet med underskudd, og nedenfor gjengis driftsinntekter og resultater i følge selskapets regnskaper for 1983, 1984 og første halvår 1985 i mill. kroner:

	1983	1984	Første halvår 1985
Driftsinntekter	27,5	88,1	61,5
Driftsresultat	-17,1	-18,4	-1,5
Resultat før ekstraordinære poster	-16,8	-18,8	-1,8

Til dekning av underskudd har selskapet mottatt tilskudd fra det offentlige. Det ble for 1984 og 1985 utbetalt 17.4 mill. kroner i statlige tilskudd til drift, finanskostnader og avdrag på lån.

Fra selskapets balanse gjengis følgende i mill. kroner:

	31.12.83	31.12.84	30.6.85
Omløpsmidler	42,7	42,7	45,7
Anleggsmidler	0,2	2,0	3,9
Kortsiktig gjeld	22,4	24,5	25,8
Langsiktig gjeld	12,8	11,3	11,3
Egenkapital	7,7	8,9	12,5
Totalkapital	42,9	44,7	49,6

Kostnader ved bruk av anleggsmidler som er knyttet til hjemfallsoppgjøret er hittil ikke blitt belastet selskapet. Disse aktiva er heller ikke tatt med i selskapets balanse. Verdsettelsen av disse aktiva er fortsatt gjenstand for skjønn. Se nærmere om dette under kap. 2.4.

Regnskapene viser at selskapet hadde store underskudd i 1983 og 1984. Det ble ikke gitt driftstilskudd til selskapet i 1983 og egenkapitalen ble sterkt redusert dette året. For 1984 ble det gitt tilskudd både til prospektering, investeringer og drift, og selskapets egenkapital steg noe. Selskapet har hatt forholdsvis store inntekter i løpet av første halvår 1985, og det har skjedd en forbedring av driftsresultatet. Gunstige kobberpriser har medvirket til dette.

Det er på statsbudsjettet for 1985 i alt bevilget 15 mill. kroner i tilskudd til selskapet, fordelt med 6,5 mill. kroner til prospektering, 4,5 mill. kroner til investeringer og 4 mill. kroner til driftsstøtte, finanskostnader og avdrag på lån. I forbindelse med anvendelse av disse midlene satte selskapet opp en oversikt over forventet likviditetsutvikling i 1985 hvor man holdt utgiftene til regional prospektering utenfor. Oversikten kan sammenfattes i følgende oppstilling:

Driftsresultat	- 9,75 mill. kroner
Ordinære avskrivninger	+ 2,00 " "
Finanskostnader	- 2,00 " "
Avdrag på lån	- 1,50 " "
Investeringer	- 4,50 " "
Drifts- og investeringsstøtte m.v.	+ 8,50 " "
Redusert likviditet i 1985	- 7,25 mill. kroner

I oversikten ble det forutsatt en produksjon på 420 000 tonn malm i 1985, og driftsinntektene ble anslått på grunnlag av en kobberpris på kr 11 pr kg. Selskapet har gjennomgått budsjettet for 1985 og gitt følgende kommentarer i sitt brev av 9. oktober 1985:

"Produksjonen første halvår var noe under budsjett, mens kobberprisen var vesentlig over. Det har imidlertid vært store bergtrykksproblemer i Giken gruve, som har medført stopp på utfraktingen av malm på nivå -309. Dette har medført at større deler av gruvebelegget har arbeidet med å klargjøre nivået for transport igjen. I tillegg har det i samme periode vært nødvendig å gjennomføre annet nødvendig vedlikeholdsarbeide i gruva. Arbeidene regnes med å bli avsluttet i løpet av høsten 1985.

Dette medfører imidlertid store negative avvik på produksjonen fra Giken gruve i denne perioden. Arbeidene vil imidlertid medføre en vesentlig bedring av forholdene, og gi grunnlag for en jevnere drift fra og med 1986.

Kobberprisen fikk fra begynnelsen av august måned et betydelig fall. I slutten av september var noteringene under kr 11,- pr. kg. Kobberprisen resten av året forventes å være svak.

Selskapets prognose for resten av året er at resultatet blir som budsjettet, -11,7 mill. kroner."

2.3.2. Markedsforhold

Som nevnt foran er selskapets resultater sterkt avhengig av utviklingen på kobbermarkedet.

Norske kobberprodusenter er små i internasjonal sammenheng og har således ingen innflytelse på markedsforholdene. I følge oppgaver i GATT-dokument MDF/W/10 av 2. oktober 1984 var verdens kobberproduksjon ved bergverkene følgende i årene 1981-83:

	1000-tonn		
	1981	1982	1983
Utviklingsland	3630	3871	3868
Herav: Chile	1081	1242	1257
Industrieland	2894	2440	2371
Herav: Canada	691	612	625
USA	1539	1147	1038
Norge	28	28	26
Sentralstyrte land	1786	1917	1981
Herav: USSR	1140	1150	1180
Polen	295	376	402
Verden i alt	8310	8228	8220

Tallene viser at verdens produksjon av kobber ved bergverkene har gått ned i de tre årene. Produksjonen har imidlertid øket i utviklingslandene, og det er særlig Chile som har stått for denne økningen. I industrilandene har produksjonen gått ned, og nedgangen har vært merkbar i USA. De øst-europeiske land har øket sin produksjon. I tillegg til bergverksproduksjon kommer produksjon basert på skrap som har betydning i industrilandene.

Det finnes fortsatt store kobberressurser, særlig i utviklingsland og i USA.

Forbruket av kobber har også gått ned i de nevnte tre år, og denne nedgang må ses i forbindelse med den svake økonomiske utvikling i industrilandene. Forbruksutviklingen har sammenheng med aktiviteten innen elektroteknisk og elektronisk industri, transportmiddelindustri og innen bygg og anlegg. Kobber har sin plass innen visse forbruksområder, men den tekniske utvikling har medført at substitutter har kommet inn og dekker behov hvor kobber tidligere var enerådende. Aluminium samt nye varer innen tele- og kommunikasjonsteknikk (fiberoptikk) er eksempler på slike substitutter.

2.4. Bergverkskonsesjon og avtale med staten

I St.prp. nr. 97 for 1982-83 ble det opplyst at Sulitjelma Bergverk A/S måtte ha bergverkskonsesjon samt leieavtale med staten for å disponere det nødvendige området og hjemfallspliktige aktiva for å kunne drive gruvedrift i Sulitjelma. Det ble videre fremholdt at selskapet måtte få disposisjonsrett over visse ikke-hjemfallspliktige aktiva som var nødvendig for den videre gruvedrift og som etter hjemfallet fortsatt var eid av A/S Sulitjelma Gruber.

Sulitjelma Bergverks advokat sendte 4 februar

1983 søknad til departementet om en leieavtale med staten for Sulitjelmagruvene m.v. og konsesjon for drift. Det ble ved kongelig resolusjon av 8 juli 1983 gitt samtykke til midlertidig bergverkskonsesjon samt en midlertidig avtale med selskapet for gruvedriften i Sulitjelma. På grunn av den knappe tid som sto til rådighet, måtte man i første omgang inngå en midlertidig avtale og gi en midlertidig konsesjon, begge med varighet fram til det tidspunkt da de kan bli avløst av endelig avtale og bergverkskonsesjon basert på vanlig høringsrunde.

Av den midlertidige avtale fremgår at Sulitjelma Bergverk A/S, leier det bergverk med tilhørende grunnstykker og rettigheter, det til gruva egentlig hørende gruvemaskineri med tilhørende bygninger og alle anlagte veier m.v. som er gjenstand for hjemfall til staten pr. 6. juli 1983. Som vederlag for retten til å utnytte de hjemfalte aktiva betaler selskapet kr 0,25 pr. tonn råmalm påsatt oppredningsverket. Hertil kommer en tilleggsavgift på 25 pst av den del av selskapets årlige overskudd som overstiger kr 3 000 000,-. Dette beløpet er basert på en årlig råmalmproduksjon på 450 000 tonn og blir å regulere proratarisk i forhold til endringer i produksjonen. Videre skal det betales en årlig leie til staten for mutinger og utmål tilsvarende bergverkslovens satser.

I den midlertidige avtalen er det videre bestemt at Sulitjelma Bergverk A/S fra 6. juli 1983 kan ta i bruk de ikke-hjemfallspliktige bygninger og utstyr som er nødvendig for den videre gruvedrift og som staten skal erverve fra A/S Sulitjelma Gruber.

A/S Sulitjelma Gruber har i brev av 26. april 1983 bekreftet at Sulitjelma Bergverk A/S vil få disposisjonsrett over de ikke-hjemfallspliktige aktiva fra hjemfallstidspunktet 6. juli 1983. I nevnte brev var det en forutsetning at staten på hjemfallstidspunktet betalte til A/S Sulitjelma Gruber et a kontobeløp på 10 mill. kroner og at den gjenværende del av overdragelsessummen skulle forrentes etter en nærmere avtalt rentesats fra hjemfallstidspunktet til endelig betaling skjer.

Forhandlingene med A/S Sulitjelma Gruber ble sluttført etter at St.prp. nr. 97 for 1982-83 ble behandlet i Stortiget 7. juni 1983. Det er i St.prp. nr. 1 for 1983-84 under kap. 970 redegjort for det resultat man senere har kommet fram til. Det fremgår derav at A/S Sulitjelma Gruber har frafalt sitt krav om betaling av 10 mill. kroner fra staten, og beløpet som ble bevilget 7. juni 1983 er følgelig ikke blitt utbetalt.

Elkem A/S har på egne vegne og på vegne av A/S Sulitjelma Gruber i sitt brev av 29. juni 1983 til departementet bekreftet det forhandlingsresultat som partene er kommet fram til.

Når det spesielt gjelder overdragelsen av de

ikke-hjemfallspliktige aktiva heter det følgende i nevnte brev punkt 3:

"Overtagelsessummen for ikke-hjemfallspliktige aktiva forrentes med DnC's basis markedsrente for 6-månederslån fra hjemfallstidspunktet 6. juli d.å. til endelig betaling finner sted. Vi kan opplyse at DnC's basis markedsrente fastsettes hver dag og at den for 6-månederslån utgjorde 13,49 pst pr. 28. juni."

Størsteparten av de ikke-hjemfallspliktige aktiva som er nødvendig for den videre gruvedrift har vært gjenstand for skjønn som staten begjærte avholdt ved Salten herredsrett. Skjønn ble forkynt for partene 19. mars 1985, og verdien av de aktiva som Industridepartementet skal innløse ble satt til 16,6 mill. kroner pluss kostnader og renter fra hjemfallstidspunktet. Skjønnet ble ikke akseptert av A/S Sulitjelma Gruber, som begjærte overskjønn ved Hålogaland lagmannsrett 10. mai 1985. Begjæringen gjaldt skjønnet i sin helhet.

En mindre del av de ikke-hjemfallspliktige aktiva er blitt holdt utenom skjønnet. Dette gjelder kontorutstyr og telefonsentral m.v. hvor A/S Sulitjelma Gruber og Sulitjelma Bergverk A/S har forhandlet seg frem til en overtagelsessum på kr 795 000,-. I tillegg til dette beløpet kommer renter fra hjemfallstidspunktet. Departementet har anmodet Sulitjelma Bergverk A/S om å overføre kr 1 024 185,25 til A/S Sulitjelma Grubers konto 6. september 1985. Beløpet innbefatter renter og er betalt.

Departementet arbeider med utformingen av den endelige bergverkskonsesjon og avtale med Sulitjelma Bergverk A/S. Det er imidlertid vanskelig å få avsluttet dette arbeidet før skjønn over de ikke-hjemfallspliktige aktiva er avsluttet.

Departementet arbeider ut fra den forutsetning at selskapet skal gis bergverkskonsesjon på vanlig vilkår. Et spesielt problem oppstår imidlertid ved at staten i dette tilfelle overtar aktiva som skal brukes videre ved den samme gruva av et nytt selskap. Konkret blir spørsmålet om staten skal bli sittende som eier av disse aktiva og leie dem ut til Sulitjelma Bergverk A/S eller om staten skal selge disse aktiva til selskapet. Spørsmålet blir særlig aktuelt når det gjelder de ikke-hjemfallspliktige aktiva. Dette dreier seg om en lang rekke aktiva som oppredningsverk, mekanisk verksted, brannstasjon, en del boliger, andre bygg og anlegg samt maskiner og utstyr som brukes i gruvevirksomheten. Hertil kommer bygninger og anlegg på Finneid og ett vannverk som forsyner Sulitjelma-området med vann. Det kan også bli aktuelt å la Fauske kommune få overta disposisjonsretten over enkelte aktiva da disse nå naturlig hører

under de kommunale oppgaver. Departementet vil arbeide videre med disse spørsmålene.

Overdragelsen av de ikke-hjemfallspliktige aktiva, som fortsatt er gjenstand for skjønn, blir en ny bevilgningssak som departementet må komme tilbake til.

2.5. Selskapets planer

I forbindelse med fremlegg av St.prp. nr. 97 for 1982-83 utarbeidet Sulitjelma Bergverk A/S flere alternativer for malmproduksjon frem til 1987. Det ble fremholdt at malmreserveberegningene viste at Mons Petter gruve ville være utdrevet ved utløpet av 1984. Man antok at malmforekomstene i Sagmo ville kunne holde noe lenger, men på grunn av den lave kobbergehalten antok man at avslutningen av driften i Sagmo ville skje i 1985. Til delvis kompensasjon for stans i produksjonen i Mons Petter og Sagmo gikk selskapet inn for at produksjonen i Giken gruve skulle opptrapnes til 300 000 tonn malm pr. år. Annen produksjon ble ikke foreslått. Selskapet kommenterte sitt opplegg i brev av 21. april 1983 til Industridepartementet. Det ble fremholdt at det ikke ville være mulig å videreføre virksomheten ved gruvene uten store fortløpende driftstap. Videre ble det uttalt i brevet:

"Vi tillater oss å understreke de "forutsetninger" Styret har lagt til grunn for den videre drift. Det foreslåtte driftsopplegg er basert på forretningsmessige prinsipper for å skape det best mulige økonomiske resultat. For virksomheten vil dette medføre vesentlige strukturendringer i forhold til dagens situasjon. Antall ansatte blir betydelig redusert og bedriften vil måtte gjennomgå en krevende omstillingsprosess. Dette vil sette store krav til de styrende organer og ansattes organisasjoner ved bedriften. Endringer av de forutsetninger Styret har lagt til grunn for sine anbefalinger kan føre til at tapene ved driften økes betydelig."

Departementet sluttet seg i proposisjonen til selskapets forslag om en nedtrapping av produksjonen til 300 000 tonn malm pr. år. Departementet understreket at denne nedtrapping av produksjonen øker behovet for alternative arbeidsplasser og departementet uttalte blant annet følgende:

"Men det helt vesentlige er at man i denne situasjon har et realistisk syn på de langsiktige forutsetninger for gruvevirksomheten i Sulitjelma, og at man så tidlig som mulig starter et planmessig arbeid for å legge et tryggere grunnlag for arbeidsplasser i lokalsamfunnet.

En slik situasjon er ikke spesiell for Sulitjelma. Vår industrihistorie gir en rekke eksempler på hvordan gruvesamfunn, som bygger på naturgitte begrensede ressurser, nødvendigvis kommer til et stadium hvor disse ressursene tar slutt og hvor man i tide bør forberede seg på denne situasjon.

Driften i de kommende år må på denne bakgrunn ses som en periode hvor man får tid til å gjennomføre omstillinger og tilpasninger i Sulitjelmamasamfunnet og i Fauske kommune, hvor gruvedriften i dag er en så viktig del av næringsvirksomheten.

Dersom man skal gjennomføre investeringer med sikte på å tilrettelegge malm for drift på lengre sikt, må det være rimelig grunn til å regne med at den malmen som derved eventuelt blir tilrettelagt, i så fall vil være økonomisk drivverdig i forhold til de priser som det er realistisk å vente å oppnå."

Stortingets behandling av proposisjonen fremgår av Innst. S. nr. 287 for 1982-83 og debatt 7. juni 1983 hvor et flertall støttet departementets framlegg. Det ble imidlertid i tillegg bevilget 6 mill. kroner til regional malmleting for å klarlegge mulighetene for gruvedrift også utover 1987. Spørsmålet om tildeling av kraft og etablering av alternative arbeidsplasser ble understreket. Se nærmere om dette under kap. 5 og 6.

Industridepartementet har anmodet styret i selskapet om en samlet plan for den videre virksomhet, og det er med brev av 15. mars 1985 framlagt plan i to alternativer etter styrets vedtak av 11. mars 1985. Kopi av brevet følger som uttrykt vedlegg.

Av vedtaket fremgår at et samlet styre er enig om at kobberforekomsten i Mons Petter gruve må forutsettes tømt i løpet av 1. halvår 1986.

Det er enighet om at dypmalmen i Giken gruve gir det beste driftsgrunnlaget for selskapet, og styret går inn for at produksjonen opptrappes til 250-300 tusen tonn malm pr. år. Produserbar A- og B malm i Giken var pr. 31.12.84 oppgitt til 1 745 000 tonn. Dette er malm ned til nivå -425 meter.

Styret er videre enig om at Hankabakken gruver gjenåpnes, og at det tas sikte på en årsproduksjon på 100 000 tonn malm. Reservene i Hankabakken er pr. 31.12.84 oppgitt til 447 000 tonn produserbar A-malm.

Styrets flertall, de tre aksjonærvalgte representanter, anbefaler at man i årene fremover begrenser driften til Giken og Hankabakken og at driften i Sagmo stanses.

Styrets mindretall, de ansattes representanter, foreslår at man også viderefører gruvedriften i Sagmo med en produksjon på 100 000 tonn lavgehaltig malm pr. år.

På grunnlag av foranstående foreligger det tre alternativer for videre bergverksdrift i Sulitjelma. Styret foreslo opprinnelig at man bare skulle produsere i Giken. Etter styrets vedtak av 11. mars d.å. går styrets flertall inn for at man produserer i Giken og Hankabakken, mens styrets mindretall går inn for produksjon i Giken, Hankabakken og Sagmo.

Departementet har anmodet selskapet om å sette opp prognoser på bakgrunn av nevnte tre alternativer, og selskapet har fremlagt slike prognoser i brev av 27. mars 1985 som følger som uttrykt vedlegg. Prognosene er blitt satt opp med en kobberpris på 12 kr/kg som forutsetning. Forøvrig har selskapet regnet med en moderat kostnadsstigning fra 1985 til 1986 og basert prognosene på 1986-priser. Man gjengir i det følgende hovedtallene i prognosene for årene 1986-89.

I Drift i Giken gruve:

	1986	1987	1988	1989
Malmproduksjon i 1 000 tonn	315	250	270	270
Kontantstrøm i mill. kroner				
Drift	- 8,7	- 8,8	- 7,1	- 7,1
Finanskostnader	- 2,0	- 2,0	- 2,0	- 2,0
Avdrag lån	- 1,5	- 1,5	- 1,5	- 1,5
Generelle investeringer	- 3,0	- 2,0	- 2,0	- 2,5
Spesielle investeringer:				
Kjell Lund heis	- 3,0	-	-	-
Avsenkning til -425 meter	- 3,1	- 1,5	- 0,7	-
Sum	-21,3	-15,8	-13,3	-13,1
Prospektering	- 6,9	- 6,9		
Bevilgningsbehov	-28,2	-22,7		

II Drift i Giken og Hankabakken gruver:

	1986	1987	1988	1989
Malmproduksjon i 1 000 tonn	365	350	350	350
Kontantstrøm i mill. kroner				
Drift	- 8,7	- 8,7	- 8,7	- 8,7
Finanskostnader	- 2,0	- 2,0	- 2,0	- 2,0
Avdrag lån	- 1,5	- 1,5	- 1,5	- 1,5
Generelle investeringer	- 3,0	- 2,5	- 2,5	- 3,0
Spesielle investeringer:				
Kjell Lund heis	- 3,0	-	-	-
Avsenkning Giken				
til -425 meter	- 3,1	- 1,5	- 0,7	-
Åpning av Hankabakken	- 5,4	- 6,9	- 0,7	-
Sum	-26,7	-23,1	-16,1	-15,2
Prospektering	- 6,9	- 6,9		
Bevilgningsbehov	-33,6	-30,0		

III Drift i Giken, Hankabakken og Sagmo gruver:

	1986	1987	1988	1989
Malmproduksjon i 1 000 tonn	415	450	450	450
Kontantstrøm i mill. kroner				
Drift	-11,1	-12,6	-12,6	-12,6
Finanskostnader	- 2,0	- 2,0	- 2,0	- 2,0
Avdrag lån	- 1,5	- 1,5	- 1,5	- 1,5
Generelle investeringer	- 3,0	- 3,0	- 3,0	- 3,0
Spesielle investeringer:				
Kjell Lund heis	- 3,0	-	-	-
Avsenkning Giken				
til -425 meter	- 3,1	- 1,5	- 0,7	-
Åpning av Hankabakken	- 7,4	- 7,6	- 0,7	-
Investeringer i Sagmo	- 0,8	- 0,8	-	-
Sum	-31,9	-29,0	-20,5	-19,1
Prospektering	- 6,9	- 6,9		
Bevilgningsbehov	-38,8	-35,9		

Hvis man ser alle årene 1986-89 under ett gir dette følgende samlede bevilgningsbehov for de forskjellige alternativer når man holder utgiftene

til prospektering utenfor.

	mill. kroner	1986-1989
I	Drift i Giken	- 63,5
II	Drift i Giken og Hankabakken	- 81,1
III	Drift i Giken, Hankabakken og Sagmo	- 100,5

Tallene viser at ved bare å produsere i Giken vil man få det minste bevilgningsbehov til drift og investeringer. Selskapet regner med at sysselsettingen ved gjennomføring av dette alternativet vil bli redusert med ca. 80 personer i forhold til dagens nivå.

Ved produksjon både i Giken og i Hankabakken vil bevilgningsbehovet øke, særlig på grunn av de store investeringer som må foretas ved en gjenåpning av Hankabakken. Det er antydnet en reduksjon i bemanningen på minimum 50 personer ved gjennomføring av dette alternativet.

Hvis man som i alternativ III, i tillegg til Giken og Hankabakken, fortsetter produksjonen i Sagmo, får man det største bevilgningsbehovet idet man får større utgifter både til drift og investeringer. Ved dette alternativet opprettholdes sysselsettingen ved selskapet.

Departementet understreker at man under de ulike alternativer ikke har ført opp kostnader ved bruk av anleggsmidler som fortsatt er gjenstand for skjønn. Prognosene er utarbeidet i faste priser, med en kobberpris på kr 12 pr. kilo for alle årene. Prognosene er usikre, men de gir et visst inntrykk av det aktivitetsnivå og det behov for sysselsetting som blir aktuelt ved en gjennomføring av de ulike alternativer.

I tillegg til utgiftene til drift og investeringer kommer utgifter til regional prospektering som selskapet har ført opp med 6,9 mill. kroner i 1986 og i 1987. Med det gitte bevilgningsforslag venter selskapet at aktiviteten kan opprettholdes på dette området. Selskapet har ikke tatt standpunkt til bevilgningsbehov til regional prospektering for senere år.

Selskapet har i sitt brev av 9. oktober 1985 kommentert sine prognoser for så vidt gjelder drift i Giken og Hankabakken i 1986. Følgende gjengis fra brevet:

"Forutsetningene for budsjettindikasjonen for 1986 i brev av 7.3. 1985 ble drøftet i selskapets styre den 30. 9. 1985.

Til grunn for budsjettindikasjonen ligger

en kobberpris på kr 12,- pr. kg. Pr. dato synes denne å være vurdert for høyt, og selskapet vil i sine budsjettarbeider legge inn en kobberpris på kr 11,50 pr. kg. Dette vil medføre en inntektsreduksjon.

Produksjonsmulighetene, både for Sagmo og Mons Petter gruver, vurderes i dag til å være noe lenger enn antatt. Styret regner med at virksomheten i disse gruvene varer frem til og med 3. kvartal 1986, mot tidligere antatt ut 2. kvartal 1986.

Selskapet er derfor av den formening at kontantstrømmen fra drift vil bli, som indikert, -8,7 mill. kroner i 1986.

Åpningskostnader for Hankabakken for 1986 er kalkulert til 5,4 mill. kroner, og avsenkning Giken mot nivå -425 til 3,1 mill. kroner. Nødvendige vedlikeholdsinvesteringer for Kjell Lund sjakt for å øke heiskapasiteten er kalkulert til 3,0 mill. kroner.

Øvrige nødvendige investeringer for å holde anleggene i drift er oppsatt med et minimum på 3,0 mill. kroner.

Prospekteringsarbeidene for 1986 er oppsatt med 6,9 mill. kroner.

Selskapets behov for tilskudd til drift, investeringer og prospektering for 1986 er 33,6 mill. kroner. Dette er et minimumsbehov, og selskapet vil med dette arbeide under en vanskelig likvidsituasjon."

3. SULITJELMA SMELTEHYTTA A/S

Svovelutslippene fra smeltehytta i Sulitjelma har lenge representert et alvorlig forurensnings- og arbeidsmiljøproblem. Smeltehytta er landets største enkeltkilde for svovelutslipp. Med maksimal produksjon av kobber utgjør utslippet ca. 63 tonn SO_2 pr. døgn tilsvarende 17 000 tonn SO_2 pr. år. Dette utgjør mellom 10-15 pst av det samlede norske svovelutslipp. I tillegg medfører produksjonen et utslipp av støv på totalt 2 tonn pr. døgn. Støvet består i hovedsak av kobber, sink, bly, kadmium og arsen.

Det har i årenes løp vært vurdert ulike alternativer for å redusere utslippene fra smeltehytta. En har imidlertid ikke funnet aktuelle renseløsninger som kan gjennomføres ved smeltehytta innenfor akseptable økonomiske rammer. Dette konkluderer selskapet selv i en rapport av 12.12.83.

Ut fra en ren forurensningsmessig begrunnelse og den generelle kunnskap som eksisterer om skadevirkninger av svovelutslipp, foreligger det sterke grunner for å bringe utslippene fra smeltehytta til opphør så snart som mulig.

På bakgrunn av den spesielle sysselsettingssituasjonen i Sulitjelma, har forurensningsmyndighetene en

rekke ganger gitt Sulitjelma Smeltehytte A/S midlertidige utslippstillatelser.

På tross av de tungtveiende argumentene for at utslippene må stanses, har Miljøverndepartementet i avgjørelse av 16. mai 1984 gitt tillatelse til fortsatt urensset drift av smeltehytta fram til 1. juli 1987. Ved avgjørelsen la departementet avgjørende vekt på sysselsettingssituasjonen i kommunen og regionen og behovet for omstilling i Sulitjelma m.h.t. å finne alternative arbeidsplasser. Departementet la også vekt på at flertallet i Stortinget anbefalte fortsatt drift inntil en ser konkrete resultater av de omstillingsarbeider som er satt i gang for å skaffe alternative arbeidsplasser i kommunen samt få nærmere klarlagt malmgrunnlaget i Sulitjelma med sikte på videre drift av gruvene.

Miljøverndepartementet har i avgjørelsen tatt forbehold om å kunne ta spørsmålet om utslippet opp til ny vurdering når som helst innen den fastsatte frist, med 6 måneders varsel. I utslippstillatelsen er det bl.a. fastsatt begrensninger i produksjonsvolumet. Videre er det satt vilkår om at driften skal være stanset i sommermånedene for å hindre skader på vegetasjonen. Det er også satt vilkår om at det bare gis tillatelse til drift basert på kobberkonsentrat produsert ved gruvene i Sulitjelma. Sulitjelma Smeltehytte A/S er senere politianmeldt av SFT for overtredelse av dette vilkåret.

Statens Naturvårdsverk i Sverige har i brev av 6. juli 1984 til Miljøverndepartementet uttalt at man har overveid å påklage Miljøverndepartementets avgjørelse i henhold til den nordiske miljøvernkonvensjonen. Det uttrykkes bekymring for at utslippene fra smeltehytta kan påvirke tilgrensende områder i Sverige. På bakgrunn av den begrunnelse som var gitt i Miljøverndepartementets avgjørelse, besluttet Naturvårdsverket imidlertid ikke å påklage avgjørelsen, men det henstilles om at fortsatt drift av smeltehytta uten rensing ikke må tillates utover 1. juli 1987.

Det har vært en forutsetning for Regjeringens analyse og vurdering av bergverksdriften i Sulitjelma at utslippstillatelsen for smeltehytta ikke vil bli forlenget ut over 1. juli 1987.

4. OVERDRAGELSE AV BOLIGER FRA A/S SULITJELMA GRUBER TIL DE ANSATTE

A/S Sulitjelma Gruber hadde ifølge konsesjon av 1933 plikt til å holde sine ansatte med husvære. Denne plikt bortfalt ved hjemfall. Sulitjelma Gruvearbeiderforening har gått mot at A/S Sulitjelma Gruber selger sine boliger til den enkelte og har fremsatt krav om en samlet overdragelse til de ansatte.

Saken ble tatt opp i St.prp. 1 Tillegg nr. 9

for 1983-84 og ble fulgt opp i Innst. S. nr. 168 for 1983-84 fra Energi- og industrikomiteen hvor det bl.a. ble uttalt:

"I samråd med Kommunal- og arbeidsdepartementet ber komiteen videre om at departementet medvirker til at de ansatte gjennom Husbanken gis mulighet til å finansiere kjøpet av boligene, f.eks. ved bruk av Husbankens grunnlån/ervervslån eller etableringslånsordninger."

Industridepartementet har etter dette tatt kontakt med Kommunal- og arbeidsdepartementet som har tatt saken opp med Husbanken.

Husbanken har i brev av 30. august 1985 meddelt følgende:

"HUSBANKENS ENGASJEMENT VED ERVERV/UTBEDRING AV BOLIGER I SULITJELMA

Etter anmodning av byråsjef Valheim i Kommunaldepartementet opplyses at Husbankens avdelingsstyre i Bodø 12. februar d.å. innvilget et ervervslån på kr 7 500 000 til kjøp av 183 boliger fordelt på 61 hus. Lånet er gitt til Sulitjelma Borettslag som er kontorstiftet av Fauske Boligbyggelag som også skal forestå forvaltningen på lik linje med vanlige borettslag.

Tomtene tilhører staten og nødvendig areal forutsettes festet. Det er ingen innfestningssum. Lånet vil først kunne utbetales når kopi av skjøte og målebrev er mottatt.

Fem hus med tilsammen ca. 18 leiligheter må betegnes som kondemnerbare og inngår ikke i overdragelsen.

Utbedring av boligene er nødvendig da en stor del er nedslitt. Vårt avdelingskontor har forstått Fauske kommune slik at det vil bli vedtatt et utbedringsprogram for boligene, men har ennå ikke hørt noe fra kommunen eller borettslaget om disse planer. Husbanken vil i tilfelle stille seg positiv til å delta i finansieringen av utbedringen av boligene."

Etter departementets vurdering er saken med dette fulgt opp i samsvar med forutsetningene.

5. KRAFTFORSYNING

I forbindelse med tidligere proposisjoner og behandlingen av disse har også spørsmålet om kraft vært tatt opp, jfr. St.prp. nr. 97 og Innst. S. nr. 287 for 1982-83, St.prp. nr. 45 og Innst. S. nr. 96 for 1983-84 og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 9 og Innst. S. nr. 168 for 1983-84.

Uttalelsene går ut på at tilsammen 250 GWh bør kunne tilbys til næringsutvikling i Fauske/Sulitjelma

inklusive kraftintensiv industri. 172 GWh av disse stilles til disposisjon for kraftintensiv industri til pris på ny kraft til kraftintensiv industri, mens 78 GWh stilles til disposisjon til selvkost som beskrevet i ovennevnte St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 9 for 1983-84, side 5 første spalte.

Olje- og energidepartementet peker på at nevnte tilsagn om kraft må tildeles innenfor de rammer som er gitt for tildeling av kraft til kraftintensiv industri, jfr. St.meld. nr. 71 for 1984-85 om Norges framtidige energibruk og -produksjon, side 94, hvor rammen for kraftintensiv industri er satt til 33,2 TWh i 1990.

6. OMSTILLINGSTILTAK I FAUSKE KOMMUNE

Stortinget vedtok 16. desember 1983 at det skulle etableres en beredskapsbevilgning til Fauske kommune på totalt 15 mill. kroner. Bevilgningen var forutsatt nyttet til

- styrking av det kommunale tiltaksarbeidet,
- ekstraordinære tilskudd til bedriftsutvikling,
- grunnkapital i et lokalt investeringselskap.

I samsvar med forutsetningene for bevilgningen har kommunen utarbeidet planer for disponeringen. Planene er utarbeidet i nært samarbeid med Nordland Utbyggingsselskap A/S. Etter Regjeringens vurdering danner foreliggende planer og prosjektideer et godt utgangspunkt for kommunens arbeid med å få etablert alternativ virksomhet. I denne sammenheng vil Regjeringen bl.a. vise til at det er forutsatt nyttet midler av beredskapsbevilgningen til gjennomføring av et etablererprosjekt for personer med planer og ønsker om igangsetting av egen virksomhet samt et skoleringsprogram for nyetablerte bedriftsledere. Tilsvarende prosjekter som er gjennomført i andre ensidige industrikommuner har etter det Regjeringen erfarer gitt meget positive resultater. Forutsetningene for at dette også skal lykkes i Fauske kommune er gode. Regjeringen har videre merket seg at kommunen vil legge særlig vekt på å rekruttere kvinner til etablererprosjektet. Erfaringsmessig er det vanskeligere å rekruttere kvinner enn menn til slike etablererprosjekter. Regjeringen anser det derfor som meget positivt at det vil bli lagt betydelig vekt på å motivere kvinner til deltakelse.

Turistnæringen er i foreliggende planer trukket fram som en av de næringene det vil bli satset spesielt på. Bl.a. er Sultjelma Camping og Fritidsanlegg under etablering. Videre har kommunen engasjert et større konsulentfirma til å utarbeide en samlet plan for utbygging av turistnæringen i området.

Med hensyn til etablering av nye industriarbeidsplasser

i Sulitjelma har man i kommunen arbeidet med flere prosjekter. Dette har hittil medført en bedriftsetablering med fem arbeidsplasser. Bedriften produserer sandblåsingssand med granulatslagget fra smeltehytta som råstoff. Foreløpig driver produksjonen på prøvestadiet. Når bedriften kommer i gang med produksjonen for fullt vil den gi åtte til tolv arbeidsplasser.

Saulo A/S har videreutviklet sine produkter med tanke på økt satsing på eksportmarkedet og da fortrinnsvis USA. Det er i samme forbindelse planer om å utvide produksjonskapasiteten. Disse utviklingsplanene skal realiseres i løpet av inneværende år, og vil gi fem nye arbeidsplasser.

I tillegg til disse prosjektene foreligger det konkrete planer om nye bedriftsetableringer.

Det er lagt opp til en fordeling av beredskapsmidlene med henholdsvis 3 mill. kroner til styrking av de kommunale tiltaksarbeider, 6 mill. kroner til ekstraordinært bedriftsutviklingstilskudd og 6 mill. kroner til grunnkapital i investeringsselskap.

Det lokale investeringsselskap som skal opprettes får adgang til å reise kapital i form av DU-avsetninger på inntil 20 mill. kroner

Arbeidet med å fremskaffe gode planer som kan gi grunnlag for å få etablert et betydelig antall nye og lønnsomme arbeidsplasser i kommunen og ikke minst arbeidet med å få realisert planene, vil nødvendigvis ta noe tid. Av denne grunn er bare en liten del av bevilgningen foreløpig disponert. Til å utarbeide ovennevnte planer er det nyttet kr. 306 000. I tillegg er det gitt tilsagn om kr 750 000 til styrking av kommunens tiltaksapparat over en 3-års periode.

Etter Regjeringens mening er det nå viktig å få fortgang i arbeidet med å få etablert alternative arbeidsplasser i Fauske kommune.

Tilsagnsfullmakten på 5 mill. kroner som Stortinget vedtok 16. desember 1983 hadde bare gyldighet til utgangen av 1983. Bevilgningen på 10 mill. kroner utløper ved utgangen av 1985. Den del av de bevilgede midler på 10 mill. kroner som ikke er blitt utbetalt, vil bli foreslått gjort overførbar for nye tre år i St. prp. nr. 43 (1985-86). Dessuten vil Regjeringen i salderingsproposisjonen foreslå en fornyet bevilgning på 5 mill. kroner, tilsvarende den tidligere tilsagnsfullmakten. Den nye bevilgningen på 5 mill. kroner foreslås også gjort overførbar.

Regjeringen er innstilt på at en fornyet bevilgning skal stilles til disposisjon snarest mulig.

7. DEPARTEMENTETS MERKNADER

7.1. Bakgrunn

Industridepartementet redegjorde i St.prp. nr. 97 for 1982-83 for bakgrunnen for etablering av Sulitjelma Bergverk A/S og om driften av gruvene etter hjemfall 6. juli 1983. Det ble før den tid ført omfattende drøftelser om fortsatt privat drift av gruvevirksomheten, først med A/S Sulitjelma Gruber, og deretter med andre private eierinteresser. Det ble under disse drøftelsene fra statens side stilt gunstige betingelser for den videre drift av gruvene etter hjemfall, men disse drøftelsene førte ikke frem.

Etter at det hadde vist seg umulig å få private interesser til å påta seg økonomisk ansvar i det omfang som det ville innebære å delta forpliktende i en videre gruvedrift i Sulitjelma, måtte det statseide Sulitjelma Bergverk A/S overta driften etter hjemfall. Det ble da understreket at ut fra en rent økonomisk vurdering ikke var grunnlag for en videreføring av driften, og man la foreløpig opp til drift for årene 1983-87.

Departementet la vekt på at gruvedriften i Sulitjelma hadde en stor samfunnsmessig betydning, og spørsmålet om alternativ sysselsetting ble tatt opp og omstillingstiltak ble drøftet. Dette er senere blitt fulgt opp, jfr. kap. 6 foran. Det har imidlertid vist seg at det tar noe lenger tid å få omstillingen i gang enn opprinnelig antatt, og departementet har i denne situasjon heller ikke funnet å kunne nedtrappe gruvevirksomheten i det raske tempo som det opprinnelig ble lagt opp til.

7.2. Prospektering

Det ble under Stortingets behandling av saken 7. juni 1983 sterkt understreket at man måtte sette i verk regional malmleting med sikte på tidligst mulig avklaring av grunnlaget for fortsatt drift utover 1987. Det ble øremerket 6 mill. kroner av tilskuddsbevilgningen for 1983 til dette. Da Sulitjelma Bergverk A/S kom i ordinær drift først 4. august 1983 ble 3,4 mill. kroner av denne bevilgningen brukt i 1983. Resten ble overført til 1984 og brukt sammen med en ny bevilgning på 6,3 mill. kroner for dette året. For 1985 er det satt av 6,5 mill. kroner til regional prospektering.

Departementet har hittil ført opp de beløp som selskapet etter 1983 har bedt om når det gjelder denne del av virksomheten. Departementet peker på at det for årene 1983-85 er blitt bevilget store beløp til regional prospektering uten at man med denne store satsing innen malmleting har lyktes i å finne en ny forekomst av tilstrekkelig kvalitet. I det bevilgningsforslag som selskapet har fremlagt inngår 6,9 mill. kroner for hvert av årene 1986

og 1987 til dette. Departementet er enig i at den regionale prospektering videreføres ut 1987 i tråd med Stortingets forutsetninger og slik at mulighetene for å bedre malmgrunnlaget, og derved selskapets driftsmuligheter, blir best mulig klarlagt. Man vil følge opp hvordan de midler som bevilges for 1986 blir brukt og vil legge vekt på at selskapet prioriterer malmleting i de områder hvor eventuelle funn kan utnyttes i tilknytning til eksisterende og igangværende gruver.

På bakgrunn av den store innsats som allerede er ydet på dette området, mener departementet at man ved å drive regional prospektering ut 1987 bør ha klarlagt malmgrunnlaget for den videre gruvedrift i Sulitjelma.

Prospekteringsarbeidet i 1986 og 1987 bør ta hensyn til at prospekteringen vil bli avsluttet i 1987 om ikke nye, interessante og drivverdige funn blir registrert.

Departementet vil for øvrig bemerke at uttellingene til prospektering i Sulitjelma dreier seg om forholdsvis store beløp til ett selskap, særlig i forhold til det man ellers bevilger til regional prospektering i Nord-Norge.

7.3. Investeringer

Ved overtagelse av driften av gruvene i Sulitjelma måtte Sulitjelma Bergverk A/S også videreføre de investeringsarbeider som var påbegynt av A/S Sulitjelma Gruber. Dette gjaldt særlig ferdigstillingen av anlegget ned til -396 meter i Giken. Det er for 1983 og 1984 i alt bevilget 9,2 mill. kroner til dette. Disse investeringene ble opprinnelig anslått til 7 mill. kroner. Anlegget i Giken ble revurdert i begynnelsen av 1984, og selskapet besluttet å gå bort fra det opprinnelig planlagte båndtransportsystem til trucktransport som ble ansett for å være en mer fleksibel og rimeligere løsning. Blant annet på grunn av en vanskelig bemanningssituasjon og nevnte omlegging er anlegget blitt forsinket. Anleggets kostnader er nå anslått til 9,9 mill. kroner. Overskridelsen vil selskapet dekke av egne midler.

For 1985 er det avsatt 4,5 mill. kroner av bevilgningene til investeringer i gruvedrift, oppredning, transport og vedlikehold.

I forbindelse med forberedelse av driften i 1986 og senere år har selskapet behov for å foreta ytterligere investeringer fremover. Styrets flertall har fremlagt planer for den videre drift som innebærer at man må foreta store investeringer i Giken og Hankabakken de første årene. Departementet foreslår at det skal produseres kun i disse to gruvene, og det vil derved bli mulig å overføre en del brukt utstyr fra Mons Petter og Sagmo til Hankabakken. De spesielle investeringene i Giken

skyldes dels opprusting av Kjell Lund heisen for å kunne bli i stand til å transportere den merproduksjon som det er lagt opp til i denne gruen, dels investeringer som blir nødvendig ved avsenking til -425 meter for å tilrettelegge ny malm for produksjon.

De spesielle investeringene i Hankabakken blir betydelige. Disse investeringene er anslått til 5,4 mill. kroner i 1986 og 6,9 mill. kroner i 1987 og fordeler seg slik:

Mill. kroner	1986	1987	Sum
Anlegg og bergmessige arbeider	3,3	1,7	5,0
Driftsutstyr, for en del overhelt utstyr	2,1	5,2	7,3
Sum	5,4	6,9	12,3

Departementet er oppmerksom på at investeringene i Hankabakken krever store bevilgninger for å tiltrettelegge en årlig produksjon på 100 000 tonn malm i en 4-5 års periode. De samfunnsmessige hensyn tilsier imidlertid at Hankabakken gjenåpnes slik at nedtrappingen av den samlede gruvevirksomhet i Sulitjelma ikke blir for sterk.

7.4. Drift

Sulitjelma Bergverks driftsresultat er sterkt avhengig av kobberprisene i det om lag 80 pst av inntektene kommer fra salg av kobber. Selskapet er en liten leverandør på verdensmarkedet og har følgelig ingen innflytelse på prisdannelsen. Kobberprisene har steget fra selskapet startet sin virksomhet og pris oppnådd på betalbart kobber var for første halvår 1985 kr 12,44 pr. kg. Kobberprisene fikk fra begynnelsen av august 1985 et betydelig fall og i slutten av september var noteringene under kr 11 pr. kg. Selskapet regner i sitt budsjett for 1985 med en kobberpris på kr 11 pr. kg, og det oppnådde et gunstig driftsresultat for første halvår i forhold til budsjettet. Etter prisleilet antar selskapet at resultatet for 1985 blir som budsjettet. Det vil si et driftsunderskudd på 9,75 mill.kroner og en redusert likviditet.

7.5. Bergverkskonsesjon og avtale med staten

Som det fremgår av kap. 2.4 har Sulitjelma Bergverk A/S en midlertidig avtale med staten og en midlertidig bergverkskonsesjon for å drive sin virksomhet i Sulitjelma. De aktiva som er hjemfalt

leier staten ut til selskapet. I den midlertidige avtalen er det også bestemt at selskapet fra 6. juli 1983 kan ta i bruk de ikke-hjemfallspliktige aktiva som er nødvendig for den videre gruvedrift. Disse aktiva skal staten erverve fra A/S Sulitjelma Gruber som har samtykket i at Sulitjelma Bergverk A/S får disposisjonsrett over disse aktiva fra 6. juli 1983.

Størsteparten av de ikke-hjemfallspliktige aktiva det her er tale om har vært gjenstand for skjønn. Skjønn ble forkynt for partene 19. mars 1985, og verdien av de aktiva som Industridepartementet skal innløse ble satt til 16,6 mill. kroner pluss kostnader. Den viktigste kostnaden er renter som påløper fra 6. juli 1983 til endelig betaling finner sted, det vil si etter at overskjønnet er avsluttet. Hvor lang tid dette vil ta er det ikke mulig å si noe om på det nåværende tidspunkt. Departementet regner med å kunne utforme den endelige avtalen med selskapet og den endelige bergverkskonsesjon når prisen for de ikke-hjemfallspliktige aktiva er endelig bestemt. Man må da også komme tilbake til det bevilgningsbehov som reiser seg ved overdragelsen.

En mindre del av de ikke-hjemfallspliktige aktiva er blitt holdt utenom skjønnet og er blitt gjort opp etter at A/S Sulitjelma Gruber og Sulitjelma Bergverk A/S har forhandlet seg frem til overdragessummen. Dette gjelder kontorutstyr og telefonsentral m.v. som inklusive renter fram til 6. september 1985 ble gjort opp med kr 1 024 185,25. Beløpet er betalt av Sulitjelma Bergverk A/S.

7.6. Selskapets planer

Departementet har under kap. 2.5 lagt fram tre ulike planer for den videre gruvedrift i Sulitjelma. Det ble i St.prp. nr. 97 for 1982-83 lagt opp til produksjon fremover bare i Giken gruve. Selskapets styre drøftet saken 11. mars 1985. Styrets flertall gikk inn for fremtidig produksjon i Giken og Hankabakken gruver, mens styrets mindretall i tillegg ville at man skulle fortsette produksjonen i Sagmo gruve. Departementet har anmodet selskapet om å beregne de budsjettmessig konsekvenser av en gjennomføring av de 3 ulike alternativer. Disse prognosene er gjengitt i kap. 2.5.

Under drøftelse av de ulike alternativer for den videre gruvedrift har departementet kommet fram til at en oppfølging av det opprinnelige fremlegg om bare å produsere i Giken gruve og nedlegge driften i Mons Petter og Sagmo gruver bedriftsøkonomisk sett er det beste alternativ. Dette vil imidlertid medføre en drastisk nedskjæring av produksjonen fra dagens nivå på ca. 420 000 tonn malm årlig til 250 000 tonn i 1987. Det er blitt antydnet

at man i dette tilfelle taper 80-90 arbeidsplasser i gruvedriften. Ved en samtidig stans av smeltehytta og stans med regional prospektering antas det at tapet av arbeidsplasser øker til rundt 150.

Departementet mener at man på så kort tid ikke kan trappe ned produksjonen så sterkt og at man inntil videre i tillegg må ha produksjon i en av de andre gruvene hvor det er blitt foreslått produksjon. Ett av styrets forslag er å gjenåpne Hankabakken gruve for en årsproduksjon på 100 000 tonn malm i en 4-5 års periode.

Departementet har etter omstendighetene funnet å måtte basere seg på styreflertallets innstilling om fremtidig produksjon i Giken og Hankabakken. Dette alternativet vil også medføre en nedtrapping av produksjonen og en reduksjon i bemanningen på minimum 50 personer. Med de kjente produserbare malmreserver skulle man ha ressurser til produksjon av ca. 350 000 tonn malm pr. år fram til 1990.

7.7. Bevilgningsbehov

Ved behandling av statsbudsjettet for 1985 ble det i alt bevilget 15 mill. kroner i tilskudd til Sulitjelma Bergverk A/S. Nedenfor gjengis bevilgningens fordeling på formål og hvor meget som er blitt utbetalt til selskapet av det bevilgede beløp.

Mill. kroner	Bevilget	Utbetalt pr. 15.11.85
Driftsstøtte, finanskostnader og avdrag på lån	4,0	4,0
Investeringer	4,5	3,5
Prospektering	6,5	4,5
Sum	15,0	12,0

Etter de opplysninger som foreligger fra selskapet må det regnes med en redusert likviditet i løpet av 1985 med denne bevilgningen.

En oppfølging av styreflertallets opplegg betinger i følge selskapets prognoser følgende bevilgningsbehov for 1986:

Mill. kroner	1986
Driftsstøtte, finanskost- nader og avdrag på lån	12,2
Investeringer	14,5
Prospektering	6,9
Sum	33,6

Prognosene for 1986 er basert på at kobberprisen blir kr 12 pr. kg i gjennomsnitt over året. Prisen er nå under kr 11 pr. kg. Det er nevnt foran at kobberprisen har stor betydning for selskapets driftsresultat. Som en illustrasjon kan det nevnes at en prisendring på kr 1 pr. kg gir en inntektsendring for selskapet på rundt 6 mill. kroner, regnet på årsbasis.

Departementet understreker at bevilgningsforslaget på 33,6 mill. kroner for 1986 kan vise seg å bli utilstrekkelig hvis kobberprisene fortsatt blir liggende på et lavt nivå.

Industridepartementet slutter seg til bevilgningsforslaget og forutsetter at det eventuelt kan godkjenne endringer i disponeringen av tilskuddet. Bevilgningsbehovet for senere år vil bli vurdert i forbindelse med framlegg av forslag til de årlige statsbudsjetter.

Departementet vil komme tilbake med forslag om bevilgning til oppgjør for de ikke-hjemfallspliktige aktiva når resultatet fra det rettslige skjønn foreligger.

Industridepartementet

t i l r å r:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under
et framlagt utkast til proposisjon til Stortinget
om den videre drift av gruvene i Sulitjelma m.v.
og om endring av proposisjonen om statsbudsjettet
for 1986, kap. 972, Sulitjelma Bergverk A/S.

Vi OLAV, Norges Konge,
gjør vitterlig:
Stortinget blir innbudt til å gjøre følgende vedtak:

På statsbudsjettet for 1986 blir bevilget under
følgende kapittel:

Kap. 972 Sulitjelma Bergverk A/S, post 70,
Tilskudd, kan overføres, kr 33 600 000 mot
tidligere forslått kr 0.

Tilråding fra Industridepartementet ligger ved
i avtrykk.